

ใบงานที่ ๑

วิชาภาษาไทย

รหัส ท ๓๑๑๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

โรงเรียนสุราษฎร์ธานี

จำนวน ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

หน่วยนิทานชวนคิด(นิทานเวตาล)

เรื่อง สรุปลังความคิด

กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม..... สมาชิกภายในกลุ่มมี ..... ประธาน
..... รองประธาน .....สมาชิก
..... สมาชิก .....เลขานุการ

คำชี้แจง ๑.ให้นักเรียนศึกษาความหมายของการอ่านขยายความแล้วสรุปเป็นผังความคิด โดยเขียนบันทึกใน
ใบงานนี้ และระบายสีตกแต่งให้สวยงาม นำส่งครูภายในเวลาที่กำหนด

การอ่านขยายความ

หมายถึง

คำชี้แจง ๒.ให้นักเรียนศึกษาหลักการพิจารณาการอ่านขยายความแล้วสรุปเป็นผังความคิด โดยเขียนบันทึก
ในใบงานนี้ และระบายสีตกแต่งให้สวยงาม นำส่งครูภายในเวลาที่กำหนด

หลักการพิจารณาการอ่านขยายความ

ใบงานที่ ๒

วิชาภาษาไทย

รหัส ท ๓๑๑๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

โรงเรียนสุราษฎร์ธานี

จำนวน ๑ ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

หน่วยนิทานชวนคิด(นิทานเวตาล)

เรื่อง ฝีกอ่านขยายความ

.....

กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม..... สมาชิกภายในกลุ่มมี .....ประธาน
 .....รองประธาน .....สมาชิก
 .....สมาชิก .....เลขานุการ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสำนวนภาษาจากเรื่องนิทานเวตาลแล้วช่วยกันขยายความโดยเขียนบันทึกในใบงานนี้

๑. ข้าศึกมีกำลังมากแต่ชำนาญการศึก ใช้ทั้งทองคำแลเหล็กเป็นอาวุธ คือใช้ทองคำซื้อน้ำใจนายทหารแลไพร่พลของพระราชาก็เอาใจออกห่างจากพระองค์ แลใช้เหล็กเป็นอาวุธฆ่าฟันคนที่ซื้อน้ำใจไม่ได้ ข้าศึกใช้ทองคำบ้าง เหล็กบ้างเป็นอาวุธดังนี้ จนในที่สุดรีพลของท้าวมหาพลหรือร้อยย่อยยับไป

ขยายความได้ว่า .....

.....

.....

.....

.....

๒.แต่ถ้าจะพูดตามเรื่องในหนังสือ หญิงที่พระราชพบในป่ามักจะงามกว่าหญิงที่จะหาได้ในกรุงเหมือนดอกไม้ป่าที่งามกว่าดอกไม้ในสวน

ขยายความได้ว่า .....

.....

.....

.....

.....

๓.ขอพระองค์อย่ารับสั่งเช่นนั้น เพราะบ้านของผู้เป็นใหญ่ในครอบครัวนั้น ถ้าไม่มีแม่เรือนก็เป็นบ้านที่ว่าง

ขยายความได้ว่า.....

.....

.....

.....

.....

๔. หนึ่งพระองค์ย่อมจะทรงทราบคาถาซึ่งมูลทวารบัณฑิตแต่งไว้ มีความว่า 'ชายผู้มิใช่คนโง่ไม่ยอมคืนสู่
เรือนซึ่งไม่มีนางที่รักผู้มีรูปงามคอยรับรองในขณะที่กลับถึงเรือนนั้น แม้เรียกว่าเรือนก็มิใช่ อื่น คือคฤขังไม่
มีโซ่เท่านั้นเอง'

ขยายความได้ว่า.....
.....
.....
.....
.....

๕. พระองค์ย่อมทรงทราบได้ด้วยพระองค์เองว่า ความสุขแห่งพ้อบ้านซึ่งอยู่เดี่ยวใดคนนั้นมีไม่ได้ในบ้าน แล
มิไม่ได้นอกบ้าน เพราะไม่มีหวังว่าจะได้ความสุข เมื่อกลับมาสู่เรือนแห่งตน"

ขยายความได้ว่า .....
.....
.....
.....
.....

๖. ปราชญ์ผู้มีความรู้ย่อมใช้เวลาของตนในเรื่องหนังสือ มิใช่ใช้เวลาในการนอนแลการขี้เกียจอย่างคนโง่

ขยายความได้ว่า .....
.....
.....
.....
.....

๗. ถ้าพระองค์ตอบจะเป็นด้วยกรรมในปางก่อนบันดาลให้ตอบหรือด้วยแพ้ความฉลาดของข้าพเจ้า เพราะ
ข้าพเจ้าล่อให้ทรงแสดงความเยอหยิ่งว่ามีความรู้ก็ตาม

ขยายความได้ว่า .....
.....
.....
.....
.....

๘. ถ้าตรัสตอบปัญหาข้าพเจ้าเมื่อใด ข้าพเจ้าจะกลับไปที่อยู่ของข้าพเจ้า ต่อเมื่อพระองค์ไม่ตอบปัญหาเพราะ
ได้สติหรือด้วยความโง่เขลาของพระองค์ก็ตาม ข้าพเจ้าจึงจะยอม ไปด้วย

ขยายความได้ว่า .....

.....

.....

.....

.....

๙. พระราชาทรงตีปัญหายังไม่ทันแตกพอทรงนึกได้ว่าการพาเวตาลไปส่งให้แก่โยคีนั้นจะสำเร็จได้ด้วยไม่
ทรงตอบปัญหาจึงเป็นอันทรงนิ่งเพราะจำเป็นแลเพราะสะดวก

ขยายความได้ว่า .....

.....

.....

.....

.....

๑๐. ข้าพเจ้าขอถวายพระพรให้ทรงรับความสำราญ เป็นผลแห่งการที่ทรงนิ่งครั้งนี้ พระองค์ได้ทรงเพียรมา
หลายครั้งแล้วที่จะห้ามความซ่างพูดในพระองค์ แต่ก็ไม่สำเร็จ

ขยายความได้ว่า.....

.....

.....

.....

.....

เฉลยใบงาน

ใบงานที่ ๒	วิชาภาษาไทย	รหัส ท ๓๑๑๐๑
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔	โรงเรียนสุราษฎร์ธานี	จำนวน ๑ ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓	หน่วยนิทานชวนคิด(นิทานเวตาล)	เรื่อง ฝีกอ่านขยายความ

กลุ่มที่.....ชื่อกลุ่ม..... สมาชิกภายในกลุ่มมี .....ประธาน
.....รองประธาน .....สมาชิก
.....สมาชิก .....เลขานุการ

คำชี้แจงให้นักเรียนอ่านสำนวนภาษาจากเรื่องนิทานเวตาลแล้วช่วยกันขยายความโดยเขียนบันทึกในใบงานนี้

๑. ข้าศึกมีกำลังมากแลชำนาญการศึก ใช้ทั้งทองคำแลเหล็กเป็นอาวุธ คือใช้ทองคำซื้อน้ำใจนายทหารแลไพร่พลของพระราชเจ้าให้เอาใจออกห่างจากพระองค์ แลใช้เหล็กเป็นอาวุธฆ่าฟันคนที่ซื้อน้ำใจไม่ได้ ข้าศึกใช้ทองคำบ้าง เหล็กบ้างเป็นอาวุธดังนี้ จนในที่สุดไพร่พลของท้าวมหาพลหรือร่อยย่อยยับไปขยายความได้ว่าข้าศึกศัตรูที่ยกทัพมาโจมตีนั้นมีฝีมือเก่งกล้าสามารถในการรบและยังฉลาดที่ใช้วิธีการให้อามิสสินจ้าง ผูกใจนายทหารและไพร่พลและหากใครไม่ยอมรับอามิสสินจ้างนั้นก็จะถูกฆ่าตายในที่สุดข้าศึกศัตรูจึงใช้ทั้งอามิสสินจ้าง และอาวุธ

๒.แต่ถ้าจะพูดตามเรื่องในหนังสือ หญิงที่พระราชเจ้าพบในป่ามักจะงามกว่าหญิงที่จะหาได้ในกรุงเหมือนดอกไม้ป่าที่งามกว่าดอกไม้ในสวน

ขยายความได้ว่า ผู้หญิงที่พระราชเจ้าพบในป่ามักจะมีความงามมากกว่าผู้หญิงที่อยู่ในเมือง เปรียบเสมือนดอกไม้ที่อยู่ในธรรมชาติมักจะมีความสวยงามมากกว่าดอกไม้ที่นำมาปลูกไว้ในสวน

๓.ขอพระองค์อย่ารับสั่งเช่นนั้น เพราะ**บ้านของผู้เป็นใหญ่ในครอบครัวนั้น ถ้าไม่มีแม่เรือนก็เป็นบ้านที่ว่าง**ขยายความได้ว่า บ้านเรือนของผู้ที่เป็นเจ้าของบ้านซึ่งเป็นใหญ่ที่สุดในครอบครัวถ้าไม่มีแม่บ้านแม่เรือนที่คอยดูแลเอาใจใส่ทุกคนในครอบครัว บ้านหลังนั้นก็เปรียบเสมือนหนึ่งเป็นบ้านที่ว่างเปล่า โดยไม่มีบุคคลใดในบ้านเลย

๔. หนึ่งพระองค์ย่อมจะทรงทราบคาถาซึ่งมูลทေးบัณฑิตแต่งไว้ มีความว่า 'ชายผู้ไม่ใช่คนโง่ไม่ยอมคืนสู่เรือนซึ่งไม่มีนางที่รักผู้มีรูปงามคอยรับรองในขณะที่กลับถึงเรือนนั้น แม้เรียกว่าเรือนก็ไม่ใช่ อื่น คือคุณซึ่งไม่มีโง่เท่านั้นเอง'

ขยายความได้ว่า ผู้ชายที่มีสติปัญญาดี ย่อมไม่ยินดีและไม่มีความสุขในการกลับไปยังบ้านเรือนของคนที่ไม่ภักดิ์อันเป็นที่รักซึ่งมีรูปโฉมงามคอยมาดูแลเอาใจใส่ ถึงจะเรียกว่าบ้าน แต่นั่นคือคุก ซึ่งเป็นที่คุมขังนักโทษเป็นที่ซึ่งไม่สามารถพบกับความสุข ความรักความห่วงใยได้ ถึงจะไม่มีโง่มาถามหาเอาไว้ และนี่คือสิ่งที่ทำให้บ้านต่างจากคุกเท่านั้นเอง

๕. พระองค์ย่อมทรงทราบได้ด้วยพระองค์เองว่า ความสุขแห่งพ่อบ้านซึ่งอยู่เดี่ยวโดดนั้นมิได้ในบ้าน แลมิได้นอกบ้าน เพราะไม่มีหวังว่าจะได้ความสุข เมื่อกลับมาสู่เรือนแห่งตน"

ขยายความได้ว่า ความสุขใจของผู้ที่เป็นหัวหน้าครอบครัวที่อยู่คนเดียวซึ่งมีแต่ความเจ็บเหงาอันเกิดจากปราศจากภรรยาอันเป็นที่รัก ย่อมหาไม่ได้จากภายในบ้านเรือนของตนเอง และจากสถานที่ต่าง ๆ ที่อยู่ภายนอกเรือนพักอาศัย เพราะไม่มีความหวังใด ๆ ทั้งสิ้นว่า เมื่อกลับมายังบ้านเรือนของตนแล้วจะได้รับความสุข ความเอาใจใส่ ความห่วงใย จากคนในบ้าน

๖. ปราชญ์ผู้มีความรู้ย่อมใช้เวลาของตนในเรื่องหนังสือ มิใช่ใช้เวลาในการนอนแลการจู้เกียจอย่างคนโง่

ขยายความได้ว่า ผู้รู้ ผู้ที่มีปัญญาต้องการใช้เวลาของตนเองให้คุ้มค่ากับการเรียนหนังสือ การท่องจำ การอ่าน ไม่ได้มีเวลาไว้สำหรับการพักผ่อนนอนหลับ และไว้สำหรับการไม่ต้องการทำอะไรทั้งสิ้น ซึ่งการกระทำนี้เหมือนกับคนโง่ที่ไม่ได้ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองเลย

๗. ถ้าพระองค์ตอบจะเป็นด้วยกรรมในปางก่อนบันดาลให้ตอบหรือด้วยแพ้ความฉลาดของข้าพเจ้าเพราะ ข้าพเจ้าล่อให้ทรงแสดงความเย่อหยิ่งว่ามีความรู้ก็ตาม

ขยายความได้ว่า จะเป็นด้วยกรรมในชาติที่ผ่านมาเรามีแรงอำนาจบังคับให้ต้องตอบออกมา หรือเพราะผู้ความฉลาดรอบรู้

มีสติปัญญาที่ดีกว่าของข้าพเจ้าไม่ได้ ซึ่งเกิดจากการที่ข้าพเจ้าใช้อุบายหลอกล่อให้ทรงแสดงความเย่อหยิ่งถือตัวอวดดี ว่าเป็นผู้มีความรู้ มีสติปัญญามาก

๘. ถ้าตรัสตอบปัญหาข้าพเจ้าเมื่อใด ข้าพเจ้าจะกลับไปที่อยู่ของข้าพเจ้า ต่อเมื่อพระองค์ไม่ตอบปัญหาเพราะได้สติหรือด้วยความโง่เขลาของพระองค์ก็ตาม ข้าพเจ้าจึงจะยอมไปด้วย

ขยายความได้ว่า เมื่อไหร่ที่พระองค์ไม่ทรงตอบปัญหาที่ข้าพเจ้าถาม ด้วยเหตุผลที่ว่าพระองค์เกิดระลึกได้ และรู้สึกตัว หรือเกิดจากความโง่ของพระองค์เองที่ไม่รู้ว่าจะตอบหรือไม่แน่ใจว่าจะตอบอย่างไร

๕. พระราชาทรงตีปัญหายังไม่ทันแตกพอทรงนึกได้ว่าการพาเวตาลไปส่งให้แกโยคีนั้นจะสำเร็จได้ด้วยไม่
ทรงตอบปัญหาจึงเป็นอันทรงนิ่งเพราะจำเป็นแลเพราะสะดวก

ขยายความได้ว่า พระราชาทรงไม่สามารถคิดแก้ปัญหาที่ถูกถามได้ ก็ทรงคิดได้ว่าการพาตัวเวตาลไปส่งโยคีให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีปราศจากอุปสรรคใด ๆ ก็ด้วยวิธีการไม่ทรงตอบปัญหานี้เอง จึงทรงนิ่งเฉยไม่พูดอะไร ทั้งนี้เป็นเพราะเกิดความจำเป็นที่บังคับให้พระองค์ต้องทำเช่นนี้ และเพื่อให้เกิดความสะดวกสบายง่ายตายในการปฏิบัติ

๑๐. ข้าพเจ้าขอถวายพระพรให้ทรงรับความสำราญ เป็นผลแห่งการที่ทรงนิ่งครั้งนี้ พระองค์ได้ทรงเพียรมา
หลายครั้งแล้วที่จะห้ามความช่างพูดในพระองค์ แต่ก็ไม่สำเร็จ

ขยายความได้ว่า พระองค์ได้ทรงเพียรพยายามมุ่งมั่น ตั้งใจ ที่จะบังคับตนเองไม่ให้พูดอะไรออกมา แต่ก็ไม่สามารถทำได้

